

Joanna Karpińska¹
Katedra Ekonomiki Rolnictwa
i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
SGGW

ROLA GMIN W FINANSOWANIU OCHRONY ŚRODOWISKA W ASPEKTCIE PRZYSTĄPIENIA DO UNII EUROPEJSKIEJ

THE ROLE OF COMMUNAL AUTHORITIES IN FINANCING ENVIRONMENTAL PROTECTION AFTER THE POLISH ACCESSION TO THE EU

Synopsis. Fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej stawia wyzwania do zmodyfikowania dotychczasowej polityki ekologicznej Polski. Dąży się do przystosowania istniejących instytucji, a przede wszystkim Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a także Banku Ochrony Środowiska, do zadań wynikających z zarządzania środkami pochodzącymi z funduszy strukturalnych. Ostatnie zmiany wymuszają wypracowanie form i zasad współpracy międzyregionalnej i międzypaństwowej w finansowaniu przedsięwzięć o charakterze regionalnym i europejskim ograniczających zanieczyszczenia transgraniczne, służących zachowaniu bioróżnorodności i produkcji energii odnawialnej z wykorzystaniem środków krajowych, unijnych oraz międzynarodowych publicznych instytucji finansowych.

Słowa kluczowe: ochrona środowiska, inwestycje proekologiczne, fundusze strukturalne, władza lokalna

Wstęp

Ochrona środowiska zajmuje istotną pozycję w polityce państwa. Konstytucja RP w rozdziale I mówi że: „Rzeczpospolita strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju” W artykule 74 został zawarty zapis brzmiący: „Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (...) Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych”.

Istotna rola w ochronie środowiska przypada władzy lokalnej. Punktem wyjścia jest obowiązek sporządzania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska przez zarząd województwa, powiatu i gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa [Ustawa ... 2001].

Podstawowymi środkami finansowo-prawnymi ochrony środowiska w Polsce są: opłaty za korzystanie ze środowiska, administracyjne kary pieniężne oraz zróżnicowane stawki podatków i innych danin publicznych służące celom ochrony środowiska [Bernaciak

---

¹ Mgr, Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, SGGW, ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, email: joanna_karpinska@sggw.pl

2004]. Wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody odpowiednich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej [Ustawa ... 2001].

Źródła finansowania ochrony środowiska w Polsce

Ochrona środowiska w Polsce finansowana jest z wielu źródeł. Fundusze te pochodzą bezpośrednio ze środków własnych podmiotów gospodarczych, budżetów gmin, budżetu państwa, krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych oraz programów pomocowych Unii Europejskiej. Całkowite wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska, czyli wartość nakładów rzeczowych, których celem było stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie istniejących obiektów majątku trwałego wyniosły w Polsce w cenach bieżących w 2004 r. 5,33 mld złotych (Tab. 1). Okres 2000-2004 wskazuje na tendencję spadkową wartości inwestycji. W ogólnej strukturze finansowania przeważają środki własne przedsiębiorstw oraz gmin. Istotne znaczenie mają również fundusze ekologiczne.

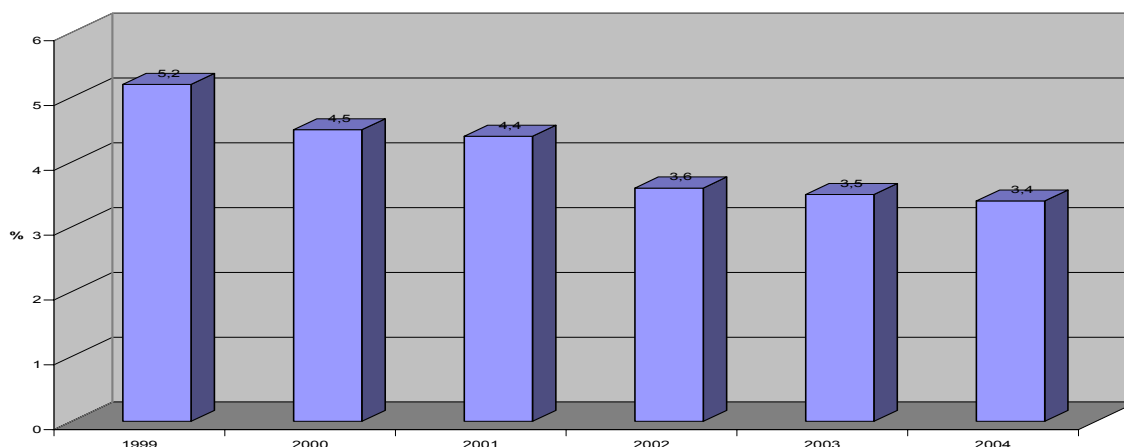
Tabela 1. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną wg źródeł finansowania
Table 1. Investment expenditures on environment protection and water economy by financing sources

Finansowanie	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ogółem, mln zł	9018,7	8584,9	6570,3	6168,9	5027,1	5141,4	5337,4
	w % ogółem						
Środki własne (przedsiębiorstw, gmin)	50,2	46,2	53,4	51,8	46,7	44,2	48,1
W tym gmin	-	-	-	-	19,6	17,8	17,9
Środki z budżetu: centralnego	2,6	2,0	2,2	2,0	1,8	1,5	1,0
województwa	2,1	1,4	1,6	1,0	1,7	0,8	0,5
powiatu	-	-	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2
gminy (współdział)	1,7	1,8	1,4	0,8	0,9	0,7	1,1
Środki z zagranicy	7,3	5,9	3,9	3,2	4,2	8,8	12,2
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	16,2	24,6	20,0	23,7	26,1	25,3	24,1
Kredyty i pożyczki krajowe w tym bankowe	12,5	12,9	11,7	12,1	12,3	13,9	8,3
Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane	7,4	5,2	5,6	5,1	6,0	4,7	4,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/rolnic_lesnict_srodowi/ochrona_srodowiska/2005/index.php

W roku 1999 udział nakładów na ochronę środowiska w produkcie krajowym brutto wynosił 5,2%, natomiast w roku 2004 udział ten wyniósł 3,4% (Rysunek 1). W badanym okresie istniał trend spadkowy. Przyczyną takiej sytuacji może być większa dynamika przyrostu PKB w stosunku do dynamiki przyrostu wielkości nakładów przeznaczonych na ochronę środowiska. Fakt ten może świadczyć o braku dostatecznej świadomości społeczeństwa o konieczności zachowania równowagi pomiędzy eksploatacją zasobów środowiskowych, będących podstawą rozwoju gospodarki, a redukcją efektów oddziaływania przemysłu na środowisko.

Rysunek 1. Udział nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska w produkcie krajowym brutto w latach 1999-2004

Figure 1. Share of expenditures on environmental protection in the Gross Domestic Product in period 1999 – 2004

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/rolnic_lesnict_srodowi/ochrona_srodowiska/2005/index.php

Wykorzystanie funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych na ochronę środowiska

Do czasu przystąpienia do Unii Europejskiej Polska uzyskała wsparcie w ramach programów PHARE, ISPA oraz SAPARD. Po 1 maja 2004 r. uruchomione zostały środki z Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych, a także z instrumentu finansowego LIFE oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

W 2003 r. zakończono wnioskowanie o finansowanie inwestycji ekologicznych z funduszu przedakcesyjnego ISPA, jednak zadania współfinansowane z jego środków będą realizowane planowo do 2008 r. W latach 2000-2003 zaakceptowano 43 projekty inwestycyjne i 2 dotyczące pomocy technicznej dla sektora środowiska. Całkowita wartość wszystkich projektów została określona na ponad 2,18 mld €, z czego ze środków ISPA na ich realizację przyznano łącznie około 1,3 mld €. Od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej projekty zaakceptowane do dofinansowania w ramach ISPA realizowane są jako projekty Funduszu Spójności. Największe przedsięwzięcia zaakceptowane w ramach ISPA dotyczyły inwestycji wodno-kanalizacyjnych w Szczecinie – 228 mln € (ISPA 190 mln €) oraz inwestycji wodno-kanalizacyjnych w Warszawie – I i II faza – 179 mln € (ISPA – 111 mln €) [Sprawozdanie Ministra Środowiska ... Warszawa 2005].

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych dla wszystkich projektów przekazanych w ramach Funduszu Spójności do Komisji Europejskiej w 2005 r. to 1516,3 mln € w tym wnioskowana dotacja z Funduszu Spójności na lata 2005-2006 - 1055,4 mln €. Na przełomie

lat 2004-2005 nastąpiła znaczna dynamika wzrostu kontraktowania i wydatkowania środków na realizację projektów z udziałem Funduszu Spójności w sektorze „środowisko”. W okresie od czerwca 2004 do czerwca 2005 r. wartość przekazanych kwot wzrosła prawie trzykrotnie. W ramach wykorzystania środków pochodzących z tego funduszu zrealizowano w 2005 r. następujące projekty: zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Olsztynie, gospodarka odpadami dla Doliny Redy i Chylonki oraz wodociąg wody pitnej dla miasta Piły.

Wśród funduszy strukturalnych największe znaczenie dla inwestycji w ochronę środowiska ma Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach, którego realizowany jest Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. W programie ZPORR przewidziane zostały cztery działania, w ramach których można ubiegać się o dofinansowanie inwestycji ochrony środowiska. Są to: Działanie 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska, Działanie 3.1 Obszary wiejskie, Działanie 3.2 Obszary podlegające restrukturyzacji i Działanie 3.3 Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne [Kasprzak 2006].

Z funduszy PHARE wspierane są działania związane z tworzeniem Europejskiej sieci Ekologicznej NATURA 2000. W kwietniu 2005 r. zakończono realizację projektu PHARE 2001 „wdrażanie Europejskiej Sieci Ekologicznej na terenie Polski”. W ramach realizacji projektu PHARE 2001 „wdrażanie systemu bezpieczeństwa biologicznego w Polsce” oraz projektu „wsparcie przygotowania Krajowych Ram Bezpieczeństwa Biologicznego w Polsce” podniesiony został potencjał merytoryczny i wyposażenie jednostek kontrolnych. Projekt PHARE 2002 „wzmocnienie ochrony środowiska” o wartości 2 mln € miał na celu utworzenie portalu udostępniającego społeczeństwu decyzje administracyjne w sprawach ochrony środowiska podejmowane na wszystkich poziomach administracji.

Program Life jest wspólnotowym instrumentem finansowania działań w dziedzinie ochrony środowiska, którego celem jest wsparcie przedsięwzięć mających na celu wdrażanie prawa UE oraz wzmocnienie polityki w zakresie ochrony środowiska, jak również wskazanie nowych rozwiązań problemów dotyczących realizacji polityki ochrony środowiska. Ministerstwo Środowiska prowadzi nabór wniosków ostatniej edycji LIFE 2006.

Szwedzka Agencja Ochrony Środowiska SIDA w 2001 r. rozpoczęła w Polsce realizację programu DemoEast. W ramach siedmiu tur tego programu zostało zaakceptowanych 13 projektów. Dnia 22 stycznia 2004 r. Minister Środowiska podpisał umowę w sprawie realizacji wspólnych projektów pilotażowych w dziedzinie ochrony środowiska, obejmujących nowe czyste technologie, związanych z gospodarką wodną i

ochroną czystości wód, ograniczających zanieczyszczenia powietrza i wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Kolejną szansą poprawy stanu środowiska naturalnego jest udostępnienie środków finansowych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG przez Norwegię, Islandię i Lichtenstein. W ramach tych mechanizmów na ochronę środowiska skierowane są następujące priorytety: „Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii” oraz „Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami”. Pierwsza runda aplikacyjna zakończona została 30 listopada 2005 r.

Udział gmin w finansowaniu ochrony środowiska w Polsce

Zgodnie z ustaleniami Konferencji „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro koncepcja ekorozwoju powinna być realizowana na szczeblu państwowym oraz samorządowym. Rosnąca samodzielność gmin wskazuje na to, że przejmują one kluczowe decyzje kształtujące życie człowieka. Cechą koncepcji ekorozwoju jest faworyzowanie przestrzeni przyrodniczej, na którą składają się zasoby środowiska przyrodniczego, do których można zaliczyć przestrzeń geodezyjną, wody, gleby, powietrze, kopaliny, różnorodność krajobrazową, obiekty przyrody ożywionej [Brodziński 2004].

Gminy, aby usprawnić działania proekologiczne realizują szereg przedsięwzięć. Coraz powszechniejsze staje się tworzenie celowych związków gmin, czy powoływanie Gminnych Rad Ekologicznych [Kozłowski 1997]. Inną formą współpracy są porozumienia międzygminne. Przykładem jest inicjatywa gmin Poleskiego Parku Narodowego [Kozłowski 2002], czy Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty.

Władze samorządowe realizują inwestycje infrastrukturalne w miastach i gminach, takie jak systemy wodociągowo-kanalizacyjne wraz z oczyszczalniami ścieków, systemy zbiórki, recyklingu i składowania odpadów komunalnych, czy też modernizacja systemów zaopatrzenia w ciepło wraz z eliminacją źródeł emisji zanieczyszczeń do atmosfery [Nowicki 2000].

W 2004 r. największa część środków finansowych została przeznaczona na inwestycje związane z ochroną powietrza. Środki własne gmin oraz przedsiębiorstw skierowane zostały na realizację projektów gospodarki ściekowej i ochrony wód. Środki te zostały przeznaczone głównie na budowę kanalizacji odprowadzającej ścieki oraz oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Marginalny udział stanowiły wydatki na działalność badawczo-rozwojową. Gminy wykorzystując środki pochodzące z budżetu centralnego, podobnie jak przy dysponowaniu środkami własnymi realizowały projekty inwestycyjne gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód.

Tabela 2. Wydatki inwestycyjne służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania i źródeł finansowania w 2004 roku (w tysiącach złotych, ceny bieżące)

Table 2. Investment expenditures on environment protection by financing sources and directions of investing in 2004 (thousand zł, current prices)

Kierunki inwestowania	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe w tym bankowe	Inne środki w tym nakłady niesfinansowane
	własne	z budżetu				z zagranicy			
		Centralnego	województwa	powiatu	gminy (współudział)				
Ochrona powietrza	757985,1	6893,9	2295,7	3876,9	2028,1	66016,3	181410,3	105458,7	29136,4
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	1267951,7	34322,5	14796,6	2026,7	31722,7	518726,0	853531,8	236196,3	167407,4
Gospodarka odpadami	317639,1	9149,6	7180,4	1229,5	1112,6	58635,9	172892,8	71659,6	37992,9
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	47442,9	79,0	-	-	567,8	4728,5	1981,2	3036,4	776,1
Zmniejszenie hałasu i wibracji	56067,0	280,7	-	-	20195,1	3601,2	5834,7	104,0	2012,6
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	5467,6	-	87,5	-	31,0	302,0	4207,8	27,3	0,8
Działalność badawczo-rozwojowa	280,5	-	-	-	-	-	15,3	-	-
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	114366,2	1021,0	2362,5	2853,7	3086,5	996,9	68599,0	24863,7	2861,2
Ogółem	2567224,1	51746,7	26722,7	9986,8	58743,8	653006,8	1288472,9	441346,0	240187,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

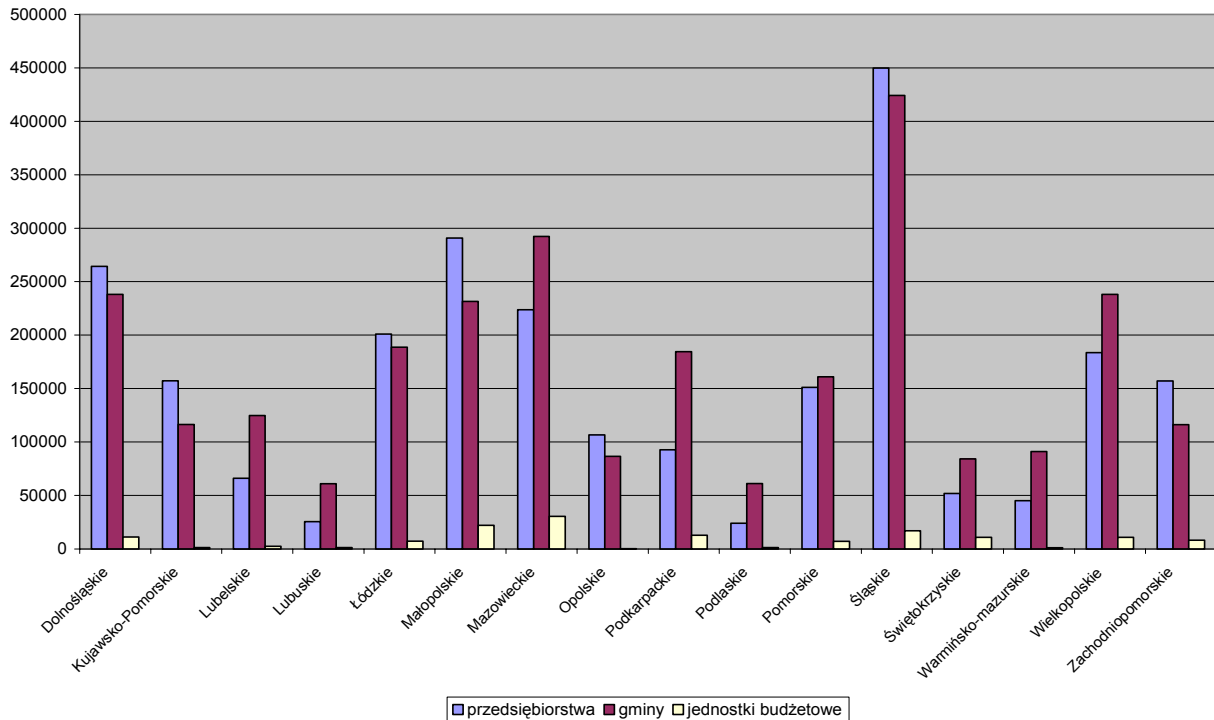
http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/rolnic_lesnict_srodowi/ochrona_srodowiska/2005/index.php

Największe wydatki na ochronę środowiska poniesione zostały w województwie śląskim, dolnośląskim, małopolskim i mazowieckim (Rysunek 2). W województwie śląskim realizowano przedsięwzięcia głównie przy pomocy środków własnych przedsiębiorstw oraz gmin. Duży udział miały również fundusze ekologiczne, które brały udział w procesie udzielania pożyczek, kredytów oraz dotacji. Obecnie w województwie śląskim realizowanych jest szereg inwestycji, których finansowanie odbywa się przy współudziale środków

Funduszu Spójności. Warto tu wymienić zadanie „Kompleksowa poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Bytom”. Na ten cel Bytom uzyskał dotację w wysokości 50 mln €. [Owczarek-Nowak 2006].

Finansując projekty inwestycyjne zorientowane na ochronę środowiska gminy aktywnie zabiegały o środki udostępnione w ramach Działania 1.2 Ochrona środowiska ZPORR. Wnioski o największej łącznej wartości złożone zostały w województwie mazowieckim. Gmina Józefów złożyła wniosek o dofinansowanie projektu „Zwiększenie potencjału inwestycyjnego regionu - rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej” o wartości 40588138 zł. W województwie łódzkim wiejska gmina Branice oraz gmina Głubczyce złożyły wniosek o dofinansowanie projektu wartości 20 660 393 zł „Budowa zbiornika retencyjnego”. Typowo rolnicza gmina Orły podpisała umowę o dofinansowanie projektu „Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną” o wartości 26831113 zł. Kolejnym przykładem gminy typowo wiejskiej, która realizuje projekt o wartości 30138269 zł dofinansowany z funduszy strukturalnych, jest gmina Krośnice położona w województwie dolnośląskim. Prośrodowiskowym projektem o wartości 11500000 zł jest również „Przedsięwzięcie dla powstrzymania degradacji ekologicznej zespołu zbiorników wodnych Rożnów-Czchów”, którego beneficjentem jest Związek Gmin Jeziora Rożnowskiego. [Sprawozdania województw... 2006]

Najbardziej aktywne gminy i przedsiębiorstwa prowadzące inwestycje służące ochronie środowiska skupiły się w południowym rejonie Polski (województwo śląskie, małopolskie). W 2004 r. wielkość wydatków tych podmiotów wyniosła 662 659 zł, dodatkowo gminy tego rejonu wydatkowały środki pochodzące z budżetu centralnego w wysokości 9 781 zł.

Rysunek 2. Wydatki inwestycyjne służące ochronie środowiska według grup inwestorów i województw w 2004 r
 Figure 2. Investment expenditures on environmental protection by type of investors and province in 2004
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS
http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/rolnic_lesnict_srodowi/ochrona_srodowiska/2005/index.php

Na podstawie analizy polityki prowadzonej przez Ministerstwo Środowiska spodziewać należy się największej ilości inwestycji skierowanych na usunięcie zaległości w gospodarce wodociągowo-ściekowej, gdzie główny nacisk zostanie położony na wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych [Dyrektywa... 91]. Zakłada się modernizację ponad 1100 oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowę około 37 000 km sieci kanalizacyjnej. Koszt tego zadania oszacowano na około 42,6 mld zł [Krajowy... 2003]. Wielkości te zostały oszacowane w oparciu o dane uzyskane od gmin, które charakteryzują stan w połowie 2004 roku.

Obecnie zauważono w gminach rosnącą tendencję do konsolidowania firm wodociągowo-kanalizacyjnych w jedno duże przedsiębiorstwo rejonowe, działające w formie spółki prawa handlowego, wykonujące zadania wspólne dla kilku gmin. Istnieje szereg zalet takiego posunięcia, do których zaliczyć należy: pełniejsze wykorzystanie potencjału technicznego i organizacyjnego, racjonalizację zatrudnienia, możliwość przejęcia częściowego finansowania inwestycji i odciążenia budżetu gminnego [Jerzmanowski 2006].

Wnioski

1. Wraz z pogłębieniem się samodzielności gmin wzrósł ich udział w realizacji projektów inwestycji proekologicznych.

2. Główny nacisk w ostatnim czasie nałożony został na realizację projektów wodociągowo-kanalizacyjnych.
3. Fundusze strukturalne stanowią istotny bodziec dla inwestycji proekologicznych. Beneficjentami tych środków są głównie gminy oraz przedsiębiorstwa chcące sprostać standardom narzuconym przez organy Unii Europejskiej.
4. Inwestycje w ekologię mogą być sposobem na zmniejszenie opłat za korzystanie ze środowiska nakładanych na podmioty gospodarcze. Wdrażane nowe technologie powodują że coraz więcej środków inwestowanych jest w ochronę środowiska, a tym samym zmniejszają się opłaty za jego gospodarcze wykorzystanie.
5. Najbardziej aktywne gminy i przedsiębiorstwa prowadzące inwestycje służące ochronie środowiska skupiły się w południowym rejonie Polski.

Literatura

- Bernaciak A. (2004): *Ochrona Środowiska w praktyce*. Poznań.
- Brodziński Z. (2004): *Uwarunkowania procesu programowania rozwoju obszarów wiejskich w skali lokalnej*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
- Dyrektywa 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych. (1991). Tryb dostępu: <http://www.zporr.gov.pl/> Stan+realizacji+ZPORR.
- Jerzmanowski Z. (2006): PPP w gospodarce wodno-ściekowej. *Wodociągi – Kanalizacja, Miesięcznik ogólnopolski* 5/27.
- Kasprzak K. (2006): Fundusze unijne w ochronie środowiska. *Zeszyty Komunalne* 2/37.
- Kozłowski S. (1997): *W drodze do ekorozwoju*. PWN, Warszawa.
- Kozłowski S. (2002): *Ekorozwój wyzwanie XXI wieku*. PWN, Warszawa.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. (2003). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Nowicki M., Ribbe L. (2000): *Problemy ekorozwoju Polski*. Deutsche Bundestiftung Umwelt.
- Owczarek-Nowak E. (2006): Gospodarka wodno-ściekowa w województwie śląskim. *Przegląd komunalny, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* 1.
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007-2010. (2002). Rada Ministrów, Warszawa.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (2001). *Dz.U.* 62 poz. 627.
- Sprawozdanie Ministra Środowiska z działań resortu w kadencji 2001-2005. (2005). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Abstract. The main aim of the paper is to show the sources of funds for environmental protection after the Polish accession to the European Union, with a special emphasis on governmental funds. Its indirect aim is an elaboration of special topics for dealing with the implementation of investment projects connected with protection of environment. The paper presents changes in the social consciousness with respect to the protection of the environment. It provides an analysis of expenses in pro-environmental investments. Data are drawn from the professional literature, press and surveys.

Key words: environment protection, pro-environmental investments, structural funds, local council